

- залучення громади до діяльності шкіл;
- постійний моніторинг власної професійної діяльності;
- відповідне навчання й ресурси [3].

Саме вчитель початкових класів (соціальний педагог) відіграє важливу роль у системі впровадження інклюзивної освіти. Адже саме в початковій школі у дітей починає формуватися система, яка забезпечує у подальшому їх можливість оптимально здійснювати життєдіяльність в усіх її формах (спілкування, пізнання, взаємовідносини, діяльність). І ця система цінностей складає життєву позицію, яка дає змогу свідомо визначати і здійснювати власне життя, розвивати свою індивідуальність.

Зважаючи на провідну роль учителя молодших класів у системі інклюзивного навчання, педагог повинен мати відповідну підготовку для здійснення нової професійної ролі. Його обов'язком є супроводження дитини у процесі саморозвитку та пізнання себе, також учитель скеровує і динамізує цей процес відповідно до конкретних суспільних задатків кожного учня. Але він не є абсолютним носієм знань, і не є наглядцем за учнем.

Специфіка підготовки вчителя початкових класів до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти як процесуальної системи полягає в усвідомленні її як суб'єктного становлення педагога. Елементами процесу є прийняті щодо інклюзії цілі, зміст і методи для кожної ланки професійної підготовки та результати, що відображаються в змістовій характеристиці цих ланок.

Отже, в умовах інклюзивної освіти професійна діяльність учителя початкових класів – це комплекс основних і додаткових професійних функцій педагога, якісне виконання яких у тісній співпраці із соціальними та корекційними педагогами, психологами, медичними працівниками та батьками забезпечує успіх вирішення завдань психолого-педагогічної, навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи для ефективного навчання, виховання і корекції розвитку молодших школярів з особливими освітніми потребами та без них.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колупаєва А. А. Основи інклюзивної освіти / А. А. Колупаєва, О.М. Таранченко, І. О. Білозерська. Серія: Інклюзивна освіта. – Київ, 2011. – 260 с.
2. Кузава І. Б. Актуальні проблеми навчання та виховання дітей в інклюзивному освітньому середовищі / І. Б. Кузава // Педагогічний часопис Волині. – 2016. – С. 97-102.
3. Собчук-Ліва Анна Роль та значення вчителя початкових класів у створенні освітньої траєкторії для дітей із особливими освітніми потребами / Анна Собчук-Ліва // Збірник наукових праць. Випуск 25 (2–2018) Частина 2. – 2018. – С. 196-201.

Добра К.Ю. студентка групи ДО-1м
к. пед. н., доц. **Чекан О.І.**
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО НЕЖИВУ ПРИРОДУ У ДОШКІЛЬНИКІВ

На сучасному етапі реформування системи вітчизняної освіти пріоритетним напрямком є забезпечення безперервності та наступності між усіма її ланками. Відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» провідна роль належить саме дошкільному навчальному закладу як початковій ланці формування особистості. Це унікальний період, в якому закладаються основи всього майбутнього розвитку людини. Результатом навчально-виховної діяльності має стати успішна особистість, яка здатна реалізувати свої потенційні можливості у самостійному дорослому житті. Реалізація цього завдання безпосередньо залежить від організації навчально-виховного процесу в дошкільному закладі.

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти важливого значення у розвитку дитини надається екологічному вихованню, що реалізується через сферу «Природа». Реалізація завдань екологічного виховання відбувається на освітній лінії «Дитина в природному довкіллі», а саме таких її складових, як «Природа планети Земля» та «Життєдіяльність людини в природному довкіллі», що дозволяє не лише познайомити дітей з об'єктами і явищами живої та неживої природи, а також показати взаємозв'язок природного довкілля та життєдіяльності людини (А.М. Богуш, О.А. Ванцовська, Н.М. Горопаха, Н.М. Кот, С.П. Миронова, Т.С. Науменко, Н.О. Рижова та ін.)

Дане питання набуває особливої актуальності в спеціальному дошкільному закладі для дітей з порушеннями зору, оскільки особливості пізнавальної діяльності при порушеннях зору чинять значний вплив на формування адекватних природничих уявлень. Так, дослідженнями Л.С. Вавіної, І.М. Гудим, В.В. Купрас, О.Г. Литвака, Л.І. Плаксіної, І.О. Сасіної, Т.П. Свиридюк, Л.І. Солнцевої, Є.П. Синьової, С.В. Федоренко та ін. визначені специфічні особливості розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями зору. Знання даної категорії дітей про предметний світ носять частковий, неповний і фрагментарний характер, а труднощі співвіднесення ознак предмета зі словом обумовлена недостатністю знань дітьми з порушеннями зору ознак реальних об'єктів і збідненим практичним досвідом.

Тому одним з найважливіших завдань навчально-виховного процесу є забезпечення дошкільним навчальним закладом всебічного розвитку дитини дошкільного віку, що, передусім, полягає у формуванні конкретних, адекватних дійсності уявлень про навколишній світ та активізації її пізнавальної діяльності.

У загальній дошкільній педагогіці широко розкриті теоретичні та методичні підходи до формування природничих уявлень у дітей, зокрема, це роботи А.М. Богуш, Н.В. Лисенко, З.П. Плохій, Н.М. Кот, К.Л. Крутій, Н.О. Рижової та ін.

Окремі аспекти питання формування уявлень про природу у дітей з порушеннями зору досліджували вчені тифлопедагоги. Так, формуванню уявлень про живу природу у дітей присвячені дослідження Н.С. Царик; В.С. Ізотова вивчала особливості формування уявлень про неживу природу у дошкільників; питання важливості образотворчої діяльності в розвитку уявлень молодших школярів знайшли відображення в роботах О.О. Набоченко; дослідження С.О. Покутнєвої стосувалися питання розвитку усного зв'язного мовлення дошкільників з порушеннями зору під час ознайомлення з навколишнім світом, а також пошуку шляхів та засобів компенсації пізнавальної діяльності під час даного виду діяльності; Н.І. Малюхова розглядала особливості уявлень про неживу природу у слабозорих учнів із інтелектуальною недостатністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Виховання особистості / І.Д. Бех // Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади : наук. видання : у 2-х кн. – К. : Либідь, 2003. – 344 с.
2. Беленька Г. В. Розвиток дитини-дошкільника: сучасні підходи та освітні технології : монографія / Г. В. Беленька, Н. М. Голота, А. М. Гончаренко та ін. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т розв. дитини. – К., 2009. – 272 с.
3. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі [Текст]: підручник для студентів вищих навчальних закладів за напрямом "Дошкільна освіта" / Богуш А.М., Гавриш Н.В. - К. : Слово, 2008. - 408 с.
4. Волкова Л. С. Выявление и коррекция нарушений устной речи у слепых и слабовидящих детей / Л. С. Волкова. – Л. : ЛГПИ им. А. И. Герцена, 1982. – 68 с.
5. Горопаха Н. М. Співпраця дошкільного закладу та родини у вихованні екологічної культури дітей / Наталія Горопаха // Оновлення змісту, форм і методів навчання і виховання в закладах освіти : наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Випуск № 31 – Рівне, 2005. – С. 15–20.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>